

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep.
0030 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
2005/3552 ESK

Vår dato
26.05.2005

Utkast til ny forskrift om rovvilterstatning for husdyr og tamrein. Høringsuttalelse

Vi viser til brev av 24. februar 2005 med vedlegg fra Miljøverndepartementet vedrørende ny forskrift om rovvilterstatning for husdyr og tamrein. Fylkesmannen har hatt en brei gjennomgang av saken, og kommer i det etterfølgende med kommentarer og innspill til hovedprinsipper og tekst i forslaget.

Kommentarer til hovedinnretningen av den nye erstatningsordningen.

Fylkesmannen er svært positiv til at det satses på å forebygge skader på husdyr på utmarksbeite som et alternativ til å erstatte skader. Samtidig er det et ønske om å gjøre hele erstatningsordningen mindre byråkratisk og mindre ressurskrevende. Fylkesmannen er imidlertid usikker på om disse mål vil kunne nås med det opplegget som nå er konkretisert i forslaget til ny erstatningsordning.

Det legges opp til en tredelt erstatningsordning der to av elementene likner mye på dagens ordning; *Erstatning for dokumenterte skader* og *Erstatning for udokumenterte skader*. Det 3. elementet, *Forhåndsutbetalt risikoutbetaling*, representerer det nye i denne sammenheng. Dette at samtlige bruksenheter innen for et geografisk avgrenset område etter søknad har rett til å få utbetalt penger etter en fordelingsnøkkel basert på rovviltforekomst bør kalles noe annet enn erstatning, ett risikotillegg. Samtidig er det fastslått at den nye erstatningsordningen skal utformes innenfor den økonomiske rammen av dagens erstatningsordning. Dette vil av næringen kunne oppfattes som lite offensivt.

At alle innen samme område uansett rovviltskadeomfang i besetningen skal få risikoerstatning, synes betenkelig og vil i svært mange beitedistrikt klart oppfattes som svært urettferdig. I en rovviltutsatt kommune som Lesja med 92 bruk med sau som søkte om produksjonstilskudd i 2004, søkte 70 om rovvilterstatning. Sjøl i en så skadeutsatt kommune som Lesja er det altså rundt 25 % av brukerne som ikke har søkt om rovvilterstatning som nå vil kunne få utbetalt risikoerstatning. I en annen av de tunge rovviltskadekommunene i region 3, Ringebu, er tilsvarende tall for 2004 på 50 %. I mindre utsatte kommuner vil trolig

forskjellen bli enda større mellom de som vil få utbetalt risikoerstatning og de som har reelle rovviltskader. Også blant de som søker om rovvilterstatning er det store forskjeller mht. tap.

For å anskueliggjøre dette ytterligere: Ut fra regneeksemplet i vedlegg 2 i høringen og erfaringer fra kadaverfunn og rovviltforekomst i Oppland, er det lite som tyder på at det i Oppland vil bli arealer som ikke vil få risikoerstatning, stor eller liten. I 2004 hadde vi ca 400 erstatningssøknader fra de om lag 1800 saueeierne i fylket. Selv i et såvidt rovviltbelastet fylke som Oppland, var det under 25 % av dyreeierne som søkte erstatning.

Det er grunn til å tro at alle brukere innen et beiteområde, spesielt der risikofaktoren er høy, vil søke om risikoerstatning. Å forvente noe annet, vil være helt urimelig, ikke minst fordi de må søke før beitesesongen og før data fra vinterens registreringer (jerv, gaupe, ulv) foreligger.

Det ville være naturlig å tro at det i forarbeidet til erstatningsordningen har blitt gjennomført en analyse av erstatningsoppgjøret i ett eller flere rovviltskadeområder for å få et bilde av hvor stor prosent av "Forhåndsutbetalt risikoerstatning" som vil tilflyte brukere uten påviste skader. Like interessant ville det vært å se hvor stor del av samla pott som gikk med til forhåndsutbetalt erstatning. Dette burde vært omtalt som et eksempel i høringsdokumentene, slik at høringspartene fikk et inntrykk av hva ordningen vil innebære i praksis.

Med samme økonomiske ramme for hele erstatningsordningen slik MD har skissert som en forutsetning, blir det ved å bruke deler av potten til risikoerstatning for alle, mindre midler til de som har reelle skader når erstatning til dokumenterte og spesielt udokumenterte skader skal utmåles.

Risikoerstatning skal betales ut til den enkelte bruker ut fra tankegangen om at han har et selvstendig ansvar for å ta vare på dyra sine. Dette er et prinsipp som fylkesmannen slutter seg til. Men det kan gi som resultat at det ofte blir utbetalt summer til den enkelte bruker som er for små til at det oppfattes som et insitament til å øke innsatsen. Langt bedre effekt vil kunne oppnås om midlene ble fordelt til felles bruk innen geografiske områder, gjerne innen beitelag eller kommune, slik at man i et samarbeid kunne planlegge og gjennomføre ulike felles forebyggende tiltak. Det er det som i realiteten skjer i dag. Det betinger imidlertid at man erkjenner at det ikke dreier seg om en erstatningsordning, men et risikotillegg som nevnt tidligere, der midlene tas fra potten for forebyggende tiltak.

Vi har relativt små rovviltbestander, noe som også gjenspeiles i målsetningen for bestandene. Det kan være vanskelig å finne en god fordelingsnøkkel med de store individforskjellene det er i forhold til skadegjørere på husdyr.

Det er viktig å ikke etablere en ordning som krever en vesentlig økning i byråkratisk innsats og som vil gi større forskjellsbehandling og muligens økt missnøye med ordningen. Hvordan ordningen vil gi seg utslag i antall klagesaker, er vanskelig å vurdere all den stund det vil være enkelte forhold som ikke kan påklages til fylkesmannen. Dette er imidlertid forhold som fylkesmannen i neste omgang kan måtte endre utbetalingene etter dersom klagen tas til følge, jfr. siste avsnitt i kommentarene til § 9.

Den praktiske gjennomføringen av erstatningsoppgjøret utføres i dag innen svært korte tidsfrister med utstrakt bruk av ekstra ressurser. Det foreslåtte opplegget vil kreve ytterligere ressurser: flere søknadsrunder og utbetalinger gjennom året og justeringer i erstatningsoppgjøret for mange som søker erstatning etter § 13 b og § 14.

Kommentarer til enkeltparagrafer:

§ 3 Definisjoner

Definisjoner som er med i eksisterende erstatningsordning kunne med fordel vært tatt med, for eksempel normaltap og følgekostnader

§ 9 Beregning av risikoerstatning

Ut fra kommentaren til paragrafen der det framgår at det er andre som fastsetter alle momentene i risikoerstatningen, vil ordlyden være mer dekkende om det står: "Fylkesmannen regner ut og utbetaler risikoerstatningen....."

§ 13 Vilkår for erstatning for udokumentert rovviltskade, pkt b

Vi tror det blir en meget vanskelig skjønnsutøvelse slik dette punktet er utformet.

§ 14 Fastsetting av erstatning for udokumentert rovviltskade

Sammenbindingen av elementene i erstatningsordningen slik det er skissert i denne paragrafen vil i mange tilfeller gi risikoerstatningen et preg av en forskuddsutbetaling.

§ 18 Utbetaling av erstatning

Formuleringene i paragrafen gir et visst "slingringsmonn". Dette kan vise seg å være helt nødvendig. Erfaringen med erstatningssøknadene pr. i dag er at mange fortsatt er mangelfullt utfylt. Det medfører mye arbeid å få de gode nok til at de kan behandles og unngå at klagesaksantallet ikke blir unødig stort. Sammenhengen mellom de ulike elementene i erstatningsordningen som skal foretas i siste runde vil også koste mye tid, da vi fortsatt ser for oss et stort antall søknader etter endt beitesesong. I 2004 ble det dokumentert 330 kadaver av totalt 800 som tatt av freda rovdyr i Oppland.

§ 20 Erstatning for andre husdyrarter i særlige tilfeller

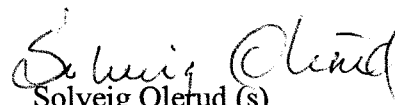
At den enkelte fylkesmann skal fastsette satser for eksempel for lama, slik kommentaren til paragrafen antyder, virker lite hensiktsmessig om man ikke forventer mange klager på denne type saker.

Oppsummering

Fylkesmannen er usikker på om forslaget til ny erstatningsordning samla sett vil medføre konkrete forbedringer for rovdyrforvaltningen og for landbruket. Vi mener også det er grunn til å frykte at det nye forslaget vil føre til mer byråkrati samt være mer ressurskrevende mht. gjennomføring.

Ut fra en samla vurdering, vil vi derfor tilrå at det foretas en ny gjennomgang og vurdering av innholdet i forslaget til erstatningsforskrift, bl.a. med utgangspunkt i de kommentarer og forslag til endringer som ligger i vår uttalelse.

Kristin Hille Valla

Solveig Olerud (s)
Avdelingsdirektør